

AVATAR

ธรรมชาติ... แม่ฟ้าให้ชีวิต

เจมส์ คาเมรอน พา Avatar เก็บรายได้ในสหรัฐอเมริกาและทั่วโลกแซงหน้าแชมป์เก่าหนังทำเงินสูงสุดของโลก Titanic (๑๙๙๗) ซึ่งเป็นหนังที่เขาอำนวยการสร้าง กำกับ และเขียนบทเช่นกัน ได้สำเร็จ และได้รับเสียงชื่นชมจากนักวิจารณ์ ผู้ชม คิวรางวัลของหลายสถาบัน รวมทั้งได้เข้าชิงออสการ์ถึงเก้าสาขาด้วยกัน ใน Avatar เขาเล่าเรื่องแนวนิยายวิทยาศาสตร์ผสมผสานด้วยฉากแอ็กชันตื่นเต้นเทคนิคพิเศษตระการตา สร้างโลกแห่งจินตนาการด้วยคอมพิวเตอร์

Avatar คือเรื่องในโลกอนาคตปี ค.ศ. ๒๑๕๔ อุตสาหกรรมอวกาศที่ได้รับบาดเจ็บสาหัสจนเดินไม่ได้ เจค ซัลลี (แซม เวียร์ธิงตัน) ได้รับโอกาสอีกครั้งในชีวิต เมื่อทอมมี ฝ่าฝืนของเขาที่เป็นนัก

วิทยาศาสตร์ ถูกโจรชิงทรัพย์ฆ่าตาย เจคที่มียืนตรงกับทอมจึงเข้าสู่โครงการ "อวตาร" เดินทางไปยังดาวแพนดอร่าห่างจากโลก ๔.๓ ล้านปีแสง พร้อมกับนักวิทยาศาสตร์ นอร์ม สเปลแมน (โจเอล มัวร์) ได้พบกับหัวหน้าโครงการ ดร.เกรซ ออกัสติน (ซีเกอร์นี วีเวอร์) และ ดร.แม็กซ์ พาทาล (ดีลิฟ เรา) พร้อมทั้งนักบินหญิง ทูตตี เชคอน (มิเชล โรดริเกรซ)

โลกในอนาคตกำลังประสบวิกฤติพลังงานอย่างหนัก สิ่งที่ต้องการคือแร่ยูเรเนียมที่มีอยู่มหาศาลในถิ่นที่อยู่ของ ขาวนาวิชนพื้นเมืองของดาวดวงนี้ เจคมีหน้าที่คุ้มครองที่มงานของดร.เกรซ และได้รับมอบหมายภารกิจลับจากผู้พันไมลส์ คอวริทซ์ (สตีเฟ่น แลงจ์) ให้ไปแฝงตัวเป็นหนึ่งในเดียวกับขาว

นาวิจะได้อยู่รู้ถึงชีวิตความเป็นอยู่ ความต้องการของชาวพื้นเมือง เพื่อผลักดันให้อพยพออกไป โดยผู้พัน

สัญญาว่า เมื่อกลับไปโลกจะให้เขาได้รับการผ่าตัดมีขาใหม่เดินได้อีกครั้ง

จาก "นาวิกโยธิน" พิกการ สร้างอวตารของขาว "นาวิ" ที่เต็มไปด้วยพลังกำลัง เคลื่อนไหวได้คล่องแคล่วว่องไว เหมือนฝันที่เป็นจริงสำหรับเจค โดยมี เนย์เตรี (โซ ซัลดานา) ลูกสาวของ อีตุกัน หัวหน้าเผ่าเป็นพี่เลี้ยงให้เขาเข้าใจวิถีของชนเผ่า

แต่ในที่สุดกองทหารรับจ้างจากโลกและบริษัทที่ต้องการมาขุดแร่เล็กใช้วิถีทางการทูตหันไปใช้กำลังเข้ายึดครองดินแดนของขาวนาวิระดมยิงอาวุธสารพัดเข้าใส่ "โฮมทรี" บ้านของขาวนาวิ ไม่ต่างจากกองทหารม้าอเมริกันขับไล่ชนเผ่าชาวอินเดียนแดงเผ่าซิว (Sioux) ชนพื้นเมืองที่อยู่มาแต่ดั้งเดิมในผืนดินอันอุดมสมบูรณ์ เช่นในหนัง Dances with Wolves (๑๙๙๐) ทั้งเจค ซัลลี

และ ผู้กองจอห์น ดันบาร์ (เควิน คอสต์เนอร์) ต่างมีเส้นทางชีวิตหลายประการที่ใกล้เคียงกัน จากคนของรัฐบาล เข้าไปใช้ชีวิต เรียนรู้ภาษา วัฒนธรรมคนพื้นเมือง ค้นพบคุณค่าความหมายของชีวิต พบรักกับสาวชนเผ่า (ใน Dances เป็นสาวผิวขาวที่มาอยู่กับเผ่าชูแต่เด็ก) และในที่สุดได้ร่วมกับชนเผ่าต่อสู้การรุกรานของคนขาว และเช่นเดียวกับเรื่องราวบอกเล่าความโหดร้ายของคนขาวที่กระทำต่อชนเผ่าเขาโรกีที่ **ลิตเติลทรี** ได้รับฟังจากหนังสือและหนังเรื่อง *The Education of Little Tree* (๑๙๔๗)

ขณะที่โลกถูกทำลายลงด้วยน้ำมือของมนุษย์ อย่างที่เจคบอก มนุษย์ได้ทำลายแม่แห่งธรรมชาติของตัวเอง จนไม่มีสิ่งเขียวหลงเหลืออยู่บนโลกอีกต่อไป แม้มนุษย์จะพัฒนาเทคโนโลยีไปล้ำหน้าเพียงใดก็ตาม มีทั้งเครื่องบินหลายรูปแบบ หุ่นยนต์และอาวุธยุทโธปกรณ์มากมาย แต่เมื่อธรรมชาติ ทรัพยากรในโลกหมดสิ้นลงจนไม่มีแหล่งพลังงานเหลือ จึงต้องไปรุกรานดาวดวงอื่น

แต่ด้วยร่างอวตารเหมือนเป็นการเกิดใหม่สลายอัตตาตัวตนความเป็นมนุษย์โลก มาเป็นขานาวีของเจค ทำให้เราได้ทำความรู้จักชนเผ่าที่แม้รูปลักษณะภายนอกของพวกเขาจะต่างจากมนุษย์มากมาย ทั้งร่างสูงใหญ่ถึงเก้าฟุต หน้าเหมือนแมวตาโตสีเหลือง ผิวสีฟ้า และมีหาง แต่พวกเขามีจิตใจที่ละเอียดอ่อนลึกซึ้ง มีจิตวิญญาณที่แข็งแกร่ง มีชีวิตที่ผูกพันโยงใยเข้าด้วยกันกับเครือข่ายแห่งต้นไม้ทั้งผืนป่า

ถิ่นที่อยู่ของพวกเขาแม้จะมีแร่ธาตุอุดมสมบูรณ์ แต่ขานาวียังคงดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย สอดคล้องกลมกลืน เคารพธรรมชาติ และสรรพสิ่ง ไม่ต่างจากชีวิตของคนพื้นเมืองในอเมริกาที่ถูกเรียกว่า “อินเดียนแดง” พวกเขาไม่ตั้งบ้าน แม้จะล่าสัตว์บ้างแต่ก็ทำไปเพื่อยังชีพ ไม่ได้เพื่อความสนุกสนานหรือเพื่อค้าขาย เมื่อล่าได้ก็สำนึกในบุญคุณของสัตว์ตัวนั้น และภาวนาให้ไปเกิดใหม่ในพระแม่แห่งธรรมชาติ แม้แต่สัตว์ที่ดุร้ายพวกเขาจะไม่ฆ่าถ้าไม่จำเป็นจริงๆ เช่นตอนที่เนย์เตริชช่วยเจคให้รอดจาก **ไวเปอร์ วูล์ฟ** เธอบอกกับเขาว่า “พวกมันไม่น่าจะต้องมาตายเลย เป็นเพราะคุณส่งเสียงดัง ทำตัวเหมือนทารก” เธอช่วยให้สัตว์ตัวที่บาดเจ็บสาหัสได้ไปสบาย พร้อมทั้งกล่าวขอโทษ และภาวนาให้จิตวิญญาณของสัตว์เหล่านั้นกลับคืนสู่ “เกรท มาเธอร์”

พาหนะของขานาวีก็คือสัตว์ในป่าซึ่งพวกเขาเรียนรู้ธรรมชาติของสัตว์แต่ละชนิดเป็นอย่างดี ไม่ได้นำมาใช้งานด้วยการบังคับขู่เข็ญแต่ใช้จิตใจสื่อสารต่อกัน และเป็น

สัตว์เองที่ เป็นผู้เลือกพวกเขา เช่นการขี่ **ไดเออร์ธอร์ส** ที่รูปร่างคล้ายม้า หรือโอบบินไปอย่างอิสระกับ **แบนซี่** นอกจากนี้ขานาวียังเคารพในสิ่งสูงสุดที่พวกเขาเรียกว่า **เอวา (Eywa)** ซึ่งเป็นแม่ผู้ให้ชีวิต และเมื่อขานาวีเสียชีวิตลง จิตวิญญาณจะกลับคืนสู่เอวา พวกเขาเชื่อว่าเอวารับฟังคำภาวนาและจะช่วยเหลือพวกเขาเมื่อประสบความยากลำบาก หรือมีภัยรุกรานความอยู่รอดของชนเผ่า

ใน *Avatar* มีเรื่องราวความรักต่างเผ่าพันธุ์ แม้มาจากดวงดาวที่อยู่ห่างไกลกันเพียงใด แต่ถ้าเปิดหัวใจต่อกัน รักในวิถีชีวิตที่ใกล้ชิด ธรรมชาติเช่นกัน สื่อสารกันด้วยจิตวิญญาณ มองเห็นตัวเองจากดวงตาของคนรัก เช่น เพลงธิมของหนังเรื่องนี้ *I See You* ขับร้องโดย **ลีโอนา เลวิส** พรรณนาเอาไว้ถึงความรักแท้ที่ร่วมทุกข์ร่วมสุข ยืนหยัดเคียงข้างกันเสมอ พร้อมจะสละได้แม้แต่ชีวิตของตัวเอง ย่อมเป็นจริงขึ้นมาได้

“... เธอสอนฉันให้รู้จักมองเห็นซึ่งสรรพสิ่งที่งดงาม ฉันได้สัมผัสโลกของเธอที่ฉันไม่เคยนึกฝัน

มาก่อน และบัดนี้ฉันขอมอบความหวังแด่เธอ ฉันขอยอมจำนน และภาวนาอยู่ในใจว่า โลกใบนี้จะไม่มีการสิ้นสลาย ฉันเห็นตัวฉันเองจากในดวงตาของเธอ เราใช้ชีวิตร่วมกัน โบกบินสู่ฟ้าสูง ความรักของเธอส่องสว่างหนทางสู่สวรรค์ ฉันได้แต่ขอมอบชีวิตให้เธอ และมอบรักนี้แด่เธอ”

ใน Avatar ยังมีบทของ ดร.เกรซ ที่ชอบศึกษาค้นคว้าวิจัยธรรมชาติ ดันไม้نانาพันธุ์ จน ดร.แม็กซ์เชื่อว่าเธอรักต้นไม้มากกว่าคนเสียอีก เราจะได้เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง ดร.เกรซกับเจค จากท่าทางเห็นไม่ชอบหน้า แต่เมื่อเห็นความทุ่มเทที่เจคเข้าไปใช้ชีวิตในเผ่านาวิ เธอก็เอาใจใส่ดูแลเขา คอยบอกให้กินอาหารให้อิ่ม พักผ่อนให้พอ อีกด้านตรงข้าม พาร์คเกอร์ เซลฟริดจ์ (จีโอวันนี่ รีบิซี) ตัวแทนบริษัทที่เข้ามาขุดแร่ในแพนดอรา แม้ตอนแรกเขาจะไม่เห็นด้วยกับวิธีการรุนแรงของผู้พันควอริทซ์ แต่ในที่สุดก็ไม่ได้คัดค้าน ส่วนมนุษย์โลกในหนัง Avatar จึงกลายเป็น “เอเลี่ยน” หรือ Sky People ผู้รุกรานสำหรับชาวนาวิ เพราะดาวดวงนี้คือบ้านของพวกเขา

สำหรับ Avatar เรื่องนี้เป็นสารเตือนมนุษยชาติทั้งหมดว่า มนุษย์กับธรรมชาติและสรรพสิ่งต้องอยู่อย่างเกื้อกูลสัมพันธ์กัน ในธรรมชาติมีความยิ่งใหญ่ของจิตวิญญาณที่มนุษย์มีอาจได้มาด้วยการยึดครองโดยเทคโนโลยี การมุ่งแต่จะเอาชนะธรรมชาติ หรือทำลายธรรมชาติลงไปทุกวัน ย่อมส่งผลหายนะมาสู่มวลมนุษย์ ในห้วงเวลาที่โลกยังพอมีความอุดมสมบูรณ์หลงเหลือ ยังไม่สายที่เราจะช่วยกันดูแลรักษาโลก เคารพธรรมชาติ สิ่งสร้าง ใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่ามากที่สุด หันมาใส่ใจกับการเติบโตของจิตวิญญาณ มากกว่าการสะสมวัตถุสิ่งของ

และวิ่งไล่ตามเทคโนโลยีที่ย่อมมีวันเปลี่ยนแปลงหรือสิ้นสูญไป

ดังเช่น ยาสอนลิตเติ้ลทรี ว่า “คนทุกคนมีจิตอยู่สองดวง ดวงหนึ่งคือจิตใจที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาสิ่งจำเป็นเพื่อให้ร่างกายมีชีวิตอยู่ได้... และอีกดวงคือจิตวิญญาณ... ย่าบอกว่าเรารู้ได้ไม่ยากว่าใครเป็นคนตาย เมื่อเขาของผู้หญิง เขาไม่เห็นอะไรนอกจากคิดสกรปรก เมื่อเขามองต้นไม้ เขาไม่เห็นอะไรนอกจากไม้ซุงและผลกำไร มิใช่ความงาม พวกนี้แหละคือคนตายที่ยังเดินอยู่ทั่ว ๆ ไป... ย่าว่าจิตวิญญาณเปรียบเสมือนกลิ่นเนื้อของร่างกาย ถ้าเรายิ่งใช้ก็จะใหญ่ขึ้น แข็งแรงขึ้น ย่าบอกว่าทางเดียวที่จะเป็นอย่างนี้ได้ก็คือใช้จิตวิญญาณในการทำความเข้าใจ แต่เราไม่อาจเปิดประตูเข้าไปยังจิตวิญญาณได้ จนกว่าเราจะละจากความโลภ.... ย่าว่าโดยธรรมชาติแล้ว ความเข้าใจกับความรักเป็นสิ่งเดียวกัน...” (จากหนังสือ “ลิตเติ้ล ทรี” ฟอว์เรสต์ คาร์เตอร์; เขียน กรรณิการ์ พรหมเสาร์; แปล)